

ADVAITA MAKARANDA

De nectar van de non-dualiteit

Sri Lakshmidhara Kavi

---

vertaald uit het Sanskriet en
nader toegelicht door

Swami Atmarupananda
Ramakrishna Orde van India

UITGEVERIJ BOEKENBENT

Oorspronkelijke titel:
Advaita Makaranda (The Nectar of Non-Duality)
of Śrī Lakṣmīdhara Kavi.
Translation and Commentary by Swami Atmarupananda.
© *Advaita Ashrama, Kolkata, India, 2018.*
© *Nederlandse vertaling: André van den Brink, 2023.*
Afbeelding omslag: Maklay62 via pixabay.com.

---

*We are grateful to Advaita Ashrama,
the Publication Department of Ramakrishna Math,
Belur, Dt. Howrah, West Bengal, India,
for according us the permission to publish the Dutch translation
of this important work.*

*For the original book in English, which includes
the original Sanskrit text in Devanagari, one may visit:*

www.advaitashrama.org

ISBN 978-94-6328-499-8

VOORWOORD VAN DE UITGEVER

Wij zijn blij om onze lezers deze kleine, maar prachtige inleidende studie (*prakarana grantha*) van de advaita vedanta aan te kunnen bieden, samen met de vertaling en verklarende tekst van Swami Atma-rupananda. Met zijn ruime ervaring op het gebied van de vedanta die zo'n vijf decennia beslaat, presenteert de swami in heldere bewoordingen de essentie van de advaita, de non-dualiteit, waarbij hij gebruik maakt van eenvoudige voorbeelden uit het dagelijks leven.

Swami Vivekananda beschouwde de advaita vedanta als de religieuze filosofie voor de moderne wereld. In een brief van aug. 1895 aan E.T. Sturdy, geschreven vanuit New York, zegt de swami: 'Dat religieuze ferment dat momenteel iedere dag steeds meer invloed krijgt op denkende mensen, heeft als eigenschap dat alle kleine denk-draaikolkjes waarover het zich heeft uitgesplitst, slechts één doel verkondigen: een visie en een zoektocht naar de eenheid van Zijn. Er hangt op fysiek, ethisch en spiritueel niveau een steeds ruimer wordende generalisatie in de lucht, die leidt tot de opvatting van een eeuwige Eenheid. En zodoende kunnen alle bewegingen van deze tijd worden gezien als de bewuste of onbewuste vertegenwoordigers van de meest nobele eenheidsfilosofie die de mens ooit heeft gehad, de advaita vedanta.'

Uitgeverij Advaita Ashrama heeft de Engelstalige lezers over de hele wereld voorzien van originele vertalingen van de voornaamste vedanta teksten, waaronder de Upanishads, de *Bhagavad-Gita* en de *Brahma-Sutras* met het commentaar van Sri Sankaracharya, maar ook inleidende studies (*prakarana*

granthas) als de *Vivekachudamani*, *Vakya Vritti*, *Laghu Vakya Vritti*, *Drig-Drisyā-Viveka*, *Panchikaranam*, *Ashtavakra Samhita*, *Avadhuta Gita* en de *Vedanta-Sara*. De huidige tekst van Sri Lakshmidhara Kavi, de *Advaita Makaranda*, 'De nectar van de non-dualiteit', is zonder meer een zeer waardevolle toevoeging aan deze reeks.

Wij hopen oprecht dat onze lezers veel baat zullen hebben bij deze beknopte verhandeling en dat deze hen zal inspireren om aan de bovengenoemde hogere studies van de vedanta te beginnen.

April 2018,
Advaita Ashrama
Mayavati, de Himalaya

INLEIDING

De *Advaita Makaranda* van Lakshmidhara Kavi is een vergeten diamant die verstopt ligt in de schatkamer van de vedanta literatuur door de overvloed aan grotere edelstenen die door de meer bekende leraren (*acharyas*) van de traditie geslepen zijn. Het is een kleine maar zuivere en fijn geslepen diamant met een unieke aantrekkingskracht, die meer erkenning verdient. Ruim dertig jaar geleden bracht Swami Tejomayanandaji van de Chinmaya Mission dit juweeltje onder de aandacht van het Engelstalige publiek met zijn vertaling en nadere toelichting op dit werk. Het is nog steeds verkrijgbaar en een echte aanrader.

Waarom dan deze vertaling en toelichting? Om de eenvoudige reden dat, toen de huidige vertaler-commentator de tekst aan het lezen was, hij daarin zoveel waardevols zag, dat hij de tekst in zijn hoofd begon te vertalen en te verklaren en vervolgens bedacht dat hij het net zo goed digitaal op kon schrijven. Hoeveel fraaie vertalingen van de *Bhagavad-Gita* zijn er wel niet? En van de Upanishads? En toch is er, ook nu nog, ruimte voor talloze andere. Ook al is de *Advaita Makaranda* een korte tekst, één enkele vertaling en toelichting kan haar onmogelijk volledig behandelen, zelfs geen twee of drie.

Behalve de Upanishads en de *Bhagavad-Gita* zijn er in de vedanta traditie verschillende categorieën tekst te vinden. Sommige, zoals de *Brahma-Sutras*, zijn er op de eerste plaats op gericht om de filosofische betekenis van de Upanishads duidelijk te maken, terwijl zij zich ook verweren tegen strijdige denk-

richtingen. Dit was van cruciaal belang, want zonder dergelijke teksten zou de grootse advaita traditie de stormen die door die vijandige denkrichtingen op de zee van het Indiase wijsgerige leven werden veroorzaakt wellicht niet hebben overleefd, noch de stormen die binnenwaaiden vanuit de buitenlandse oceanen van denken. En daarnaast zijn deze teksten van wezenlijk belang voor de spirituele aspirant (*sadhaka*) ter verheldering van het begrip en ook om de demon van de twijfel (*samsaya rakshasa*) te verslaan.

Er zijn ook andere teksten zoals de *Vivekachudamani* en de *Panchadasi*, waarin de grondbeginselen van de vedanta uiteen worden gezet ten behoeve van de *sadhaka* en niet op de eerste plaats voor polemische doeleinden of om een bepaald filosofisch stelsel op te zetten. Met andere woorden, dergelijke teksten zijn vooral bedoeld om te beluisteren (*sravana*) en te overpeinzen (*manana*). Met name de twee zojuist genoemde teksten zetten de grondbeginselen van de vedanta tot in de details uiteen, zodat de aspirant een grondig begrip krijgt van het waarneembare zelf (*jivatman*), het noumenale Zelf (*Atman*), de wereld van de ervaring (*jagat*) en hun onderlinge verbanden. Zij hebben als doel om bij de aspirant zowel een diepe overtuiging alswel een fundamentele verandering te creëren ten aanzien van de interpretatie van zijn ervaringen. Mettertijd leidt dit tot een verandering in zijn perceptie en vandaar tot een hogere ervaring.

Er zijn korte, gespecialiseerde teksten (*prakarana granthas*) die specifieke aspecten van de vedanta verklaren, zoals de *Vakya Vritti*, *Laghu Vakya Vritti*, *Drig-Drisyā-Viveka* en de *Panchikaranam*. Daarnaast zijn er unieke, buitengewoon mooie teksten als de *Ashtavakra Samhita*, de *Avadhuta Gita* en de *Ribhu Gita*, die de verlichting bezingen en rechtstreeks tot het hoogste Zelf spreken. Zij houden zich niet bezig met de bijzon-

derheden van de psychologie, de epistemologie of de kosmologie, noch zijn zij polemisch van aard. Zij uiten de hoogste waarheid rechtstreeks tot het Zelf van de lezer.

En dan is er zo'n zeldzame tekst als de *Advaita Makaranda* – uiterst kort, te kort om hem in hoofdstukken te verdelen, want hij heeft slechts 28 verzen. Daarvan vormt het eerste vers een *pranama mantra*, waarin aan God en aan de goeroe een respectvolle groet wordt gebracht, en het laatste een *arthavada* of lofzang. En zo wordt de leer feitelijk in 26 verzen uiteengezet.

Het voornaamste kenmerk van de *Advaita Makaranda* is zijn benaderingswijze: er wordt geen filosofisch stelsel gepresenteerd en de tekst bevat geen polemische argumentatie. Ook worden voor het verder aanscherpen van een grondig begrip van het individuele zelf (*jiva*) en de wereld (*jagat*) geen uitgewerkte basisprincipes gegeven. Evenmin staan er spirituele oefeningen (*sadhana*) in beschreven, noch gaat het om een lofzang op de verlichting, zoals bij de *Ashtavakra Samhita*. De *Advaita Makaranda* verwijst daarentegen naar onze huidige ervaring, naar de ervaring van de gewone mens, en laat zien hoe de hoogste waarheid zich ook daar openbaart, als wij alleen maar willen kijken. Zoals Swami Vivekananda het verwoordde: 'Zoek God niet – zie Hem.' De *Advaita Makaranda* leert ons om de waarheid te zien, hier en nu.

Laten wij eens kijken naar een klassiek voorbeeld uit de literatuur van de vedanta, waarin een stuk touw voor een slang wordt aangezien. In het halfduister zie ik een stuk touw op de grond liggen, dat ik voor een slang aanzie. Het is geen gedachte, maar een misperceptie – misschien meen ik zelfs het patroon en de kleur van de huid van de slang te zien. Onmiddellijk